

Izhaja vsak torek in soboto v tednu ob 11. uri popoldne za mesto er. ob 3. uri popoldne za deželo. Ako pade na ta dneva praznik izide dan prej ob 6. zvečer. Stane po pošti prejemnik ali v Gorici na dom poslan celoletno 8 K., polletno 4 K. in četrtletno 2 K.

Prodaja se v Gorici v tabakarnah Schwarz v Solskih ulicah in Jellersitz v Nunskih ulicah po 8 vin.

GORICA

(Zjutranje izdanje.)

Uredništvo in upravnistvo se nahajata v »Narodni tiskarni«, ulica Vetturini h. št. 9.

Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravništvo »Gorice«. Oglasi se računijo po petivrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 12 vin., 2-krat po 10 vin., 3-krat po 8 vin. Ako se večkrat tiskajo, računajo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska »Narodna tiskarna« (odgov. J. Marušič).

Manifestacija za tržaške šole.

Preteklo nedeljo se je vršil v »Katoliškem domu« v Ljubljani jako pomemben šhod, ki ga je sklicalo »Slovensko katoliško delavsko društvo«. Na dnevnem redu sta bili le dve točki in sicer: »Tržaške šole« in pa »Protest proti vladni prepovedi ljudskega tabora«. K prvemu točki je govoril državni poslanec dr. Ignacij Žitnik. Vsebinska tega govora je tako znamenita, da si ne moremo kaj, da jo objavimo na tem mestu, to pa že zaradi tega, ker je tržaško slovensko šolsko vprašanje primorskih Slovencev, kakor naše goriško šolsko vprašanje.

Dr. Žitnik je dejal:

Nekako tesno mi je pri srcu, odkar stopam skozi vrata državne zbornice. Zdi se mi, kakor da bi za Slovence na pročelju te krasne in »predrage« palače videl znani Dantejev rek: »Lasciate ogni speranza voi, ch' entrate!« Pustite poslanci zunaj vsako nado, vsako upanje, da priborite narodu svojemu njegove v državnem zakonu zajamčene in pravice.

Desetletja že slovenski poslanci na javnem odru vladi odkrivajo pritožbe in zahteve slovenskega naroda. Toda ušesa so gluha, stene so mrtve, slovenske prošnje in pritožbe ne najdejo odmeva.

Pač pa se najdejo mej poslanci, ki imajo toliko žalostnega poguma, da zaničujejo slovenski narod ter mu predbacivajo duševno revščino. Narod naš je nadarjen, meriti se more v tem oziru z vsakim drugim, toda sredstev nima, da bi v splošni omiki in v gospodarskem oziru mogel tekmovali z drugimi večjimi, bogatejšimi narodi. Naš narod je teptan in zatiran od pamtveka. Od Dunaja doli do sedanje slovenske meje srečavamo ob poti same grobove slovenskega rodu. Ostala so imena mest, vasij, rek in gora, a slovenski glasovi so utihnili. Cvet za cvetom pada s slovenskega debla. Nemška gosenica objeda zelene vrhove, italijanska trtna uš izsesava korenino slovenskega debla.

Mi nismo sovražniki ne nemškega, ne italijanskega, sploh nobenega naroda.

A nasprotniki smo onim, ki izrabljajo vsa sredstva, da nam izrgajo rodno zemljo, da v šolah potujčijo slovenski

rojci. Kaj so nemški »schulverein«, »süddeutsche«, »lega nazionale«, »Dante Alighieri«? To so le bojna društva, ki dobivajo podpore tudi iz Nemčije in Italije, da bi vzgojila na slovenski zemlji iz slovenskih otrok same janičarje in izdajice! V slovenskih pokrajinah se nobenemu Nemcu, nobenemu Italijanu niti las ne skrivi. Za vsako najmanjšo peščico otrok dobijo svoje šole. In vlada jo celo brzojavno zaukaže, kakor se je pred leti zgodilo v Ljubljani. Ali smo Slovenci morda jata ciganov, da v ustavni državi navzlic jasnemu državnemu zakonu ne dobimo svojih pravic! Ako kdo kakemu židu stopi na kurje oko, ves vladni aparat je takoj na nogah.

Zato je naravnost sramotno, da morajo Slovenci v obmejnih pokrajinah sedaj začetkom 20. stoletja še beračiti za slovenske ljudske šole, ko že davno potrebujemo slovenskega vseučilišča. Mi se toliko ne čudimo narodnim svojim nasprotnikom, marveč vladi in njenim organom, ki javno ali tajno, glasno ali molče podpira to premissljeno gonjo proti našemu narodu. Ali je to morda kaznen naš narod, ki je vedno stal na braniku za državo, zvesto udan svoji državi in svojim vladarjem?! Da, res morda pridejo časi, ko ne bomo več prosili kot ubogi Lazar drobtin z bogato obložene mize, ampak morali — če treba tudi na ulicah — zahtevati onih pravic, ki nam jih kratijo. Ko bi družba sv. Cirila in Metoda ne imela družega namena in vspeha, že zato je vredna podpore, ker je vsak njen letni šhod javen protest proti onim faktorjem, ki nam ponujajo kamen mesto kruha. Država kaznuje tatu, kaznuje pretepača, ki bližnjemu škodi na premoženju ali zdravju. Tisti pa, ki narodu kradejo duše, imajo prosto pot. — Paragraf 19. drž. tem. zakona je za nas mrtva črka; na papirju nam priznavajo ravnopravnost, a v dejanju nam je ne dajo. Kakor so nekaj Rimci in Grki druge narode imenovali barbare, tako nam danes narodni nasprotniki odrekajo vse pogoje in sredstva, s katerimi si more narod zagotoviti in obvarovati svoj obstanek kot narod.

Mi hočemo in zahtevamo, da naš narod povsod na svoji zemlji dobi potrebnih narodnih šol, da si pridobi po-

trebnih naukov za vsakdanje življenje, ker dobro vemo, da prava in plemenita omika probuja in krepi narode. Mi ne zahtevamo »vsakemu enako«, marveč vsakemu svoje, kar potrebuje za življenje.

Sešli smo se danes, da javno in glasno izrazimo tržaškim Slovincem svoje simpatije, ker tako neustraheno zahtevajo za slovenske otroke slovenskih šol; da se tudi mi pridružimo onemu protestu, nevolji in ogorčenju, ki so je pred 14 dnevi izrazili na javnem shodu.

V Trstu samem prebiva tisoče Slovencev, ne od včeraj, marveč od pamtveka; slovenska je zemlja ob tržaškem zalivu. Toda vgnezdil se je ondi mogočni naš narodni nasprotnik, ki bi rad udušil vsak pojav slovenskega rodu. In žal, stokrat žal, da naši bratje ob Adriji niti tam ne dobé obrambe in pomoči, kjer bi jo morali dobiti že iz državnih interesov. V Trstu so postale razmere neznesne, gada goje na svojih prsih. Ali ni čudno in pomenljivo za tržaške razmere, da se italijanski bivši minister, senator Villari vozi po Dalmaciji in Primorju kot nekak potentat ter nadzoruje avstrijske šole? In ta mož sedaj z vidnim ponosom pripoveduje svojim rojakom, kako zori italijanska ljulika na avstrijskih tleh.

Nato govornik naševa prošnje in pritožbe tržaških Slovencev na vse instance, da bi v Trstu dobili vsaj eno slovensko šolo. Prvo prošnjo so vložili l. 1884, torej pred 18 leti, v imenu 1429 slovenskih starišev. Tržaški mestni svet je to prošnjo kratkoma odklonil. Tržaško namestništvo je dotično pritožbo l. 1887, torej čez dve leti rešilo, češ, da Slovenci v Trstu ne potrebujejo šol, ker jih imajo v okolici. Vprašamo, zakaj pa tržaški magistrat za svoje ljudi v tržaški okolici ustanavlja laške vspremnice, ko imajo ti otroci ravno tako daleč v mesto, kakor slovenski iz mesta v okolico? L. 1887 je šla pritožba na naučno ministerstvo, ki pa je pritožbo odbilo. — Ravno tako je odbilo pritožbo tudi upravno sodišče.

L. 1892 so tržaški Slovenci zopet iznova pričeli prositi. Dve leti je zopet tržaški magistrat zadrževal rešitev in konečno odgovoril, da v Trstu ne dovoli slovenske šole. Novo pritožbo je naučno ministerstvo l. 1895 tako rešilo, da se

treba pri ustanavljanju novih ljudskih šol ozirati tudi na dejanske potrebe. Te potrebe pa so že davno dokazane. L. 1897 je zopet odgovoril tržaški magistrat, da se hoče z vso silo upirati slovenski šoli in varovati »italijanski značaj mesta«. Te razmere so hujše, nego v Prusiji.

Dne 7. junija 1899 so se trž. Slovenci že tretjič pritožili na naučno ministerstvo. Tri leta je to razmišljalo, kaj naj odgovori. Prepričano je gotovo, da je prošnja tržaških Slovencev opravičena in utemeljena, toda ne motimo se, ako trdimo, da so bili merodajni politični nagibi, ko je ministerstvo te dni zopet odbilo pritožbo za slovenske šole v Trstu. Včerajšnja »Edinost« namreč objavlja odločbo naučnega ministerstva z dne 29. avgusta t. l., ki pravi, da se ustanovitev šole ne sme naložiti proti volji onega, ki je dolžan šolo vzdrževati, in to je tržaško mesto. Tako torej, ljubljanski občini so brzojavno naročili, da mora ustanoviti nemško mestno šolo; občini Brody so zaukazali, da mora za tamošnje žide ustanoviti nemško šolo! Ali smo Slovenci res le hlapeci in državljani druge vrste.

Toda ne udajmo se! Vseh zavednih Slovencev je sveta dolžnost, posebno pa slovenskih državnih poslancev, da kot eden mož nastopijo za svoje zatirane brate v Trstu in vseh obmejnih pokrajinah. Čujte, kaj nam danes iz Trsta brzojavijo slovenski očetje:

»Nedolžna kri slovenskih tržaških otrok Vam kliče: Bratje, pomagajte nam!«

In mi jim iz srca odgovorimo: Z Vami v boj za pravico, z Vami zmagamo ali pademo! Ne udamo se ne! Predlagam torej naslednjo resolucijo:

»V »Katoliškem domu« v Ljubljani dne 28. septembra 1902 zbrani slovenski katoliški delavci iskreno pozdravljajo zatirane svoje brate tržaške, ki neustraheno ob obali Jadranskega morja branijo svoje narodne pravice proti nasilstvu oholih in mogočnih nasprotnikov, ter se navdušeno pridružujejo javnemu protestu, ki so ga izražali na ljudskem shodu »Edinosti« dne 14. septembra t. l. zahtevajoč za slovenske otroke slovenske ljudske šole v tržaškem mestu, ter jim kličejo: Živeli, vrli junaki, v boju za dom in očetnjava!

dirali skozi steklo ter obsipali z zlatim sojem razkuštrano glavico in obličje dečkovo, na katerem ni bilo kapljice krvi. Ta solčni soj je bil kakor steza, po kateri bi mala duša dečkova odšla. Sreča, da je vendar ob smrti odšla po široki solčni stezi, ko je za življenja stopala vedno po trnjevem potu. Shušane prsi dečkove so še nalahno dihale, a obličje dečkovo kakor da je čulo glasove iz vasi, ki so prihajali na odprto okno. Bilo je zvečer, in mladenke, vračajoče se s senožetij, so pele: »Oj, na zelenem, zelenem travniku!« a od potoka je prihajalo sviranje glasbenih instrumentov. Janko je zadnjič prisluškoval, kako selo svira... Na steni nad njim pa so visele njegove gosli s strunami iz žime.

Obličje dečkovo, ki je že umiralo, se naglo razjasni, in raz bledih ustjen priplava šepet:

»Mamica? ...«

»Kaj je sinek?« se odzove mati, katero so dušile solze.

»Mamica! Bogek mi bode dal v nebesih prave gosli, kaj ne da?«

»Bode ti jih dal, sinek, bode!« mu

LISTEK.

Janko glasbenik.

Poljski spisal H. Sienkiewicz, poslovenil J. I. Cvetko.

Žabe so v trenutku silno zakvakale v vrtnem ribniku, kakor da so se ustrašile, ter so zopet obmolknile. Med tem se je Janko tiho ter oprezno prikradel — ali hipoma ga je spreletel strah. Sredi torice se mu je zdelo kakor da je doma, bilo mu je kakor divji zverini v goščavi, a sedaj mu je bilo kakor divji zverini v pasti. Kretal se je hitro, dihal naglo in močno, a obkrožala ga je nema tema. V hipu zasije jačje luna ter osvetli še enkrat notranjost sobe ter Janka, ki čepeč na vseh štirih obrača glavo kvišku. Svetloba potemni, mesec zastrne oblačič in ničesar več se ni videlo niti slišalo.

Kmalu potem pa prodre iz neme teme tihi in prestrašeni glas, kakor da se je nekdo doteknil neoprezno strun — in naglo...

Neki surov, zaspan glas prodirajoč iz kota sobe vpraša srdito:

»Kdo je tu?«

Janko pritaji sapo, toda surovi glas vpraša znova:

»Kdo je tu?«

Žveplenka zaprasne po zidu, v sobi nastane svetlo, a potem. — Oh! Bože! Čule so se kletve, udarci, plač dečkov, prošnje! O! za Boga! lajanje psa, letanje svetilk mimo okna, vrišče po celem gradu...

Drugo jutro je stal bedni Janko pred sodbo pred vaškim sodnikom...

Bodo li sodili tatu? ... Vsekakor. Sodnik in odborniki so ga gledali, kako stoji pred njimi plašnih in izbočenih očij, majhen, shuššan, zamorjen, izbit, ne vedoč, kje je, in kaj hočejo od njega. Kako sodijo bednega človeka, kateremu je komaj deset let in ki komaj na nogah stoji? Mar naj ga vržejo v ječo ali kaj?... Pa z otrokom se mora imeti usmiljenje. Naj ga vzame čuvaj, naj ga pretepe, da ne bode drugič zopet poskusil krasti, in to naj bi bilo vse.

»Da, tako je!«

Poklicali so Stanka, kateri je bil čuvaj:

»Vzemi ga in namaži ga z leskovim oljem!«

Stanko pokima s svojo glupo, živinsko glavo, vzame Janka kakor mačko pod pazduho in ga odnese v žitnico.

Deček ali ni vedel, za kaj se gre, ali se je tako prestrašil, ni zinil besedice, temveč je gledal kakor ptica. Vé li, kaj se zgodi z njim? Še le ko ga je Stanko v žitnici s pestjo udaril, ga postavil na tla in zamahnil s šibo, tedaj še le je viknil Janko:

»Mamica!« — In kolikokrat ga je udaril čuvaj s šibo, tolikokrat on:

»Mamica! mamica!« no vedno tiše in slabeje, dokler ni naposled deček utihnili in nehal kličati »mamica«...

Zaradi nesrečnih goslij!...

»Ej, glupi, hudobni Stanko! kdo neki tolče tako otroka? To je bil vedno komaj otrok majhen ter slaboten in reven in je komaj živel.«

Najde ga mati, pobere dete, ali merala je je nesti domov... Drugi dan Janko ni vstal, a tretji dan proti večeru je mirno umrl na postelji pod deščico s konjsko žimo.

Na črešnji, katera je cvetela poleg hiše, so cvrčale lastovice, solčni žarki so pro-

Najbolje tamburice
izdeluje in razpošilja
Prva sisička
tvornica TAMBURA

J. Stjepušin,

Sisak, Hrvatska.

Odlikovana na pariški svetovni razstavi l. 1896.

Cenike razpošilja na zahtevanje vsakemu brzo in brezplačno.

Anton Fon,

klobučar in gostlničar,

Semeniška ulica št. 6,

ima bogato zalogo raznovrstnih

klobukov

ter toči v svoji krčmi

pristna domača vina

in postreže tudi z jako ukusnimi jedili.

Anton Kuštrin

Gosposki ulici h. št. 25,

(v lastni hiši)

prilagoča častiti duhovščini in slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino jedilnega blaga n. pr. kavo: Santos, Sandomingo, Java, Cejlon, Portorico i. dr. Olje: Lucca, St. Angelo, Korfu istersko in dalmatinsko. Petrolej v zaboju Sladkor razne vrste. Moko št. 0, 1, 2, 3 4, 5. Več vrst riža. Miljsveče prve in druge vrste, namreč po 1/2 kila in od 1 funta. Testenine iz tvornice Žnidaršič & Valenčič v Il. Bistrici. Zveplenke družbe sv. Cirila in Metoda. Moka iz Majdičevega mlina v Kranju in z Jochmann-ovega v Ajdovščini. Vse blago prve vrste.

Po pošti se razpošilja v zabojčkih najmanj po 5 Kg. na vse kraje.

Jakob Miklus,

trgovec z lesom in opeko, zaloga vsakovrstnega trdega in mehkega koroškega in kranjskega lesa ter pohištva, rakev (trug), vinskih posod, stiskalnice za vino in sadje vsake velikosti, kakor tudi kratkočasnih iger slovenskih „Marijanic“ t. j. ličnih in trpežnih miz iz trdega lesu, ki imajo znotraj tro- ali štiridelno kegljišče z vrtenci in kegljavnično blagajno po najnovejši sestavi, za krčmarje, zasebnike itd.

v Pevmi,

za Soškimi mostom, p. Gorica, priporoča p. n. občinstvu svojo bogato zalogo, zagotavlja najhitrejšo postrežbo in jako nizke cene.

Blag. gosp.
Gabrijel Piccoli,
lekar,
dvorni založnik Nj. svet. papeža
v Ljubljani.

Potrjujem sprejem ste klenic Vaše tinkture s-želodec, katero moram najtopleje vsakomur priporočati, kajti rabim jo že od leta 1878. in zmiraj mi je kot izborna nekuhjoče zdravilo služila pri želodčih nih in črevesnih bolznih.

Krmin, 13. maja 1897.

Miroslav Leitner
c. kr. davčni blagajnik.

Z uporabo Vaše izborne tinkture sa želodec sem rešen skoro dve leti trajajoče želodčne bolezni ter sem popolnoma ozdravel, kar z lakho vestjo potrjujem in to tinkturo za želodec le priporočam vsem, ki trpe na želodčni bolezni.

Strasoldo (Primorsko) 6. marca 1898.

Karol grof Strasoldo.

Se prodaja v lekarnah v Gorici, Tolminu, Trstu, Istri in Dalmaciji po 30 vin. steklenica.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 GORICA Via Giardino 8
priporoča

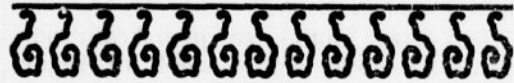
pristna bela
in črna vina
iz vipavskih,
furlanskih,

briskih, dal-
matinskih in
isterskih vi-
nogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnicah na vse kraje avstro-egrske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi vzorce.

Cene zmerne. Postrežba poštena.

Velika zaloga

gotovih oblek

vsake vrste in vsake mere.

!!! Brez konkurence !!!

ANTON KRUSIČ,

trgovec in krojaški mojster

v Gorici, Vrtna ulica št. 26.

Valentincič

Fosip

pekovski
in razno mojster
pecivo, ki priporoča
je vednosveže

Pekarija se nahaja

v GORICI,

v Raštelju hiš. št. 29.

okusne kolace za birmance

Kot
dobrota
za vsako družino se
izkazuje uporaba =

**Kathreiner-Kneippove
sladne kave.**

Nobena skrbna gospodinja naj se ne pomišlja dalje uvesti to zdravo pijačo.

Najbolj priporočna primes in najboljše nadomestilo za zrnato kavo.

Kathreiner-Kneippova sladna kava se dobiva pristna samo v izvornih zavojčkih z varstveno znamko župnik Kneipp in imenom =

Kathreiner.

V mirodilnicah

ANTON MAZZOLI

Gorica,

Gosposka ulica in tekališče G. Verdi
se prodaja

vse kemično čiste pridelke za uravnanje vina, kakor tudi kadeča žveplena kislina za čistiti vinsko posodo, namreč: sode, čebre itd. itd.

BRIVNICA

Anton Pucelj

priporoča svojo

brivnico v Gorici

na Travniku, in

brivsko podružnico

v ulici Tre Rè, 16.

Anton J. Vogrič

v Trstu, ulica Muda št. 2, za magistratom

Naznanja se, da je podpisani prevzel trgovino vseh priprav za cerkvene slavnosti, katera je osnovana že leta 1840 in se nahaja v ulici Muda vecchia št. 2, pod tvrdo gospoda Dragotina pok. Drioni in katera trgovina bode od sedaj naprej nadaljevala pod napisem

„K sv. Antonu Padovanskemu“

(„Al Santo di Padova“)

Podpisani je popoln poznavalec te stroke, osobito kar je modernih zahtev tudi v pripravah za cerkvene slovesnosti, vsem ga podpomaga praksa izvršena v dolgotrajnim naukovanju, zato se upa obvestiti cenjene naročnike, da jim popolnoma ustreže in v tej nadi se priporoča najtopleje veleč. duhovenstvu, upravnistvom katoliških cerkv, samostanov in zavodov, da bi ga podpirali in se njega spomnili v vsakaterih potrebah

Podpisani popolnoma na novo preuredi svojo prodajalnico in jo hoče oskrbeti raznovrstnim blagom da bo popolnoma odgovarjala vsem zahtevam, a vse po najnižjih cenah da se ni bati konkurence. Oznanja, da bodo cerkve, samostani in zavodi imeli posebna zboljšanja v cenah in dobrem blagu.

Opominjam častite odjemnike, da je prodajalnica ob nedeljah iz praznikih zaprta, ker tudi Bog zapoveda, da se imajo praznovati nedelje in zapovedani prazniki.

Gotov sem podpre, ker se oslanjam na veliko mojo izkušnjo in zagotavljam najtočnejšo postrežbo, poštenost in natanjnost v izvrševanju katere sibi naroče ali manjšega obsega.

V zalogi imam tudi čisto čebelne voščene sveče, kakor tudi mešane sveče, I. II. in III. vrste.

Na zahtevo se pošlje cenik in razkaznik.

Anton J. Vogrič.

Največja trgovina krojnega blaga

„Krojaška zadruga“

Gorica, Gosposka ulica št. 7

Priporoča se v to stroko spadajoče kakovosti blaga za bližajočo se letno dobo, kakor: volne, perkal, satin, batist, zephir svile, svile za prati, Voile de Lanie, Tennis, Oksford, pique luknjasti. Možka sukna po vsaki ceni v veliki izbiri. Nadalje ima bogato zalogo preprog, pregrinjaj, zaves, blaga za mobilje, platna, Chiffona, ruskega platna, Kneippovega platna, hlačevine, volnenih odev, kovtrov, srajc, bombaževin, žepnih rut itd.

Gospode opozarja na izborna perilo, katero se razprodaja 15 % pod ceno, dokler je še zaloga.

Pod perilo spada sledeče: bele srajce z barvanimi oprsniki, ovrtniki, zapostnice, nogavice, srajce za hribolazce itd.

Vse po najnižjih in stalnih cenah!

Na željo se razpošiljajo uzorci poštnine prosti.

Izhaja vsak torek in soboto v tednu ob 11. uri popoldne za mesto er ob 3. uri popoldne za deželo. Ako pade na ta dneva praznik izide dan prej ob 6. zvečer. Stane po pošti prejem ali v Gorici na dom pošiljan celoletno 8 K., polletno 4 K., in četletno 2 K.
Prodaja se v Gorici v tobakarnah Schwarz v Šolskih ulicah in Jellertsz v Nvskih ulicah po 8 vin.

GORICA

(Večerno izdanje.)

Uredništvo in upravnštvo se nahajata v „Narodni tiskarni“, ulica Vetturini h. št. 9.
Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročino pa na upravništvo „Gorice“. Oglasi se računajo po petivrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 12 vin., 2-krat po 10 vin., 3-krat po 8 vin. Ako se večkrat tiskajo, računajo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska „Narodna tiskarna“ (odgov. J. Marušič).

Manifestacija za tržaške šole.

Preteklo nedeljo se je vršil v „Katoliškem Domu“ v Ljubljani jako pomemben shod, ki ga je sklicalo „Slovensko katoliško delavsko društvo“. Na dnevnem redu sta bili le dve točki in sicer: „Tržaške šole“ in pa „Protest proti vladni prepovedi ljudskega tabora“. K prvi točki je govoril državni poslanec dr. Ignacij Žitnik. Vsebinska tega govora je tako znamenita, da si ne moremo kaj, da jo objavimo na tem mestu, to pa že zaradi tega, ker je tržaško slovensko šolsko vprašanje primorskih Slovencev, kakor naše goriško šolsko vprašanje.

Dr. Žitnik je dejal:

Nekako tesno mi je pri srcu, odkar stopam skozi vrata državne zbornice. Zdi se mi, kakor da bi za Slovence na pročelju te krasne in „predrage“ palače videl znani Dantejev rek: „Lasciate ogni speranza voi, ch' entrate!“ Pustite poslanci zunaj vsako nado, vsako upanje, da priborite narodu svojemu njegove v državnem zakonu zajamčene mu pravice.

Desetletje že slovenski poslanci na javnem odru vladi odkrivajo pritožbe in zahteve slovenskega naroda. Toda ušesa so gluha, stene so mrtve, slovenske prošnje in pritožbe ne najdejo odmeva.

Pač pa se najdejo mej poslanci, ki imajo toliko žalostnega poguma, da zaničujejo slovenski narod ter mu predbacivajo duševno revščino. Narod naš je nadarjen, meriti se more v tem oziru z vsakim drugim, toda sredstev nima, da bi v splošni omiki in v gospodarskem oziru mogel tekovati z drugimi večjimi, bogatejšimi narodi. Naš narod je teptan in zatiran od pamtiveka. Od Dunaja doli do sedanje slovenske meje srečavamo ob poti same grobove slovenskega rodu. Ostala so imena mest, vasij, rek in gora, a slovenski glasovi so utihnili. Cvet za cvetom pada s slovenskega debla. Nemška gosonca objeda zelene vrhove, italijanska trtna uš izsesava korenino slovenskega debla.

Mi nismo sovražniki ne nemškega, ne italijanskega, sploh nobenega naroda.

A nasprotniki smo onim, ki izrabljajo vsa sredstva, da nam iztrgajo rodno zemljo, da v šolah potujčijo slovenski

rod. Kaj so nemški „schulverein“, „südmark“, „lega nazionale“, „Dante Alighieri“? To so le bojna društva, ki dobivajo podpore tudi iz Nemčije in Italije, da bi vzgojila na slovenski zemlji iz slovenskih otrok same janičarje in izdajice! V slovenskih pokrajinah se nobenemu Nemcu, nobenemu Italijanu niti las ne skrivi. Za vsako najmanjšo peščico otrok dobijo svoje šole. In vlada jo celo brzojavno zaukaže, kakor se je pred leti zgodilo v Ljubljani. Ali smo Slovenci morda jata ciganov, da v ustavni državi navzlic jasnemu državnemu zakonu ne dobimo svojih pravic! Ako kdo kakemu židu stopi na kurje oko, ves vladni aparat je takoj na nogah.

Zato je naravnost sramotno, da morajo Slovenci v obmejnih pokrajinah sedaj začetkom 20. stoletja še beračiti za slovenske ljudske šole, ko že davno potrebujemo slovenske vseučilišča. Mi se toliko ne čudimo narodnim svojim nasprotnikom, marveč vladi in njenim organom, ki javno ali tajno, glasno ali molče podpira to premišljeno gonjo proti našemu narodu. Ali je to morda kazen za naš narod, ki je vedno stal na braniku za državo, zvesto udan svoji državi in svojim vladarjem? Da, res morda pridejo časi, ko ne bomo več prosili kot ubogi Lazar drobtin z bogato obložene mize, ampak morali — če treba tudi na ulicah — zahtevati onih pravic, ki nam jih kratijo. Ko bi družba sv. Cirila in Metoda ne imela družega namena in vspeha, že zato je vredna podpore, ker je vsak njen letni shod javen protest proti onim faktorjem, ki nam ponujajo kamen mesto kruha. Država kaznuje tatu, kaznuje pretepača, ki bližnjemu škodi na premoženju ali zdravju. Tisti pa, ki narodu kradejo duše, imajo prosto pot. — Paragraf 19. drž. tem. zakona je za nas mrtva črka; na papirju nam priznavajo ravnopravnost, a v dejanju nam je ne dajo. Kakor so nekaj Rimci in Grki druge narode imenovali barbare, tako nam danes narodni nasprotniki odrekajo vse pogoje in sredstva, s katerimi si more narod zagotoviti in obvarovati svoj obstanek kot narod.

Mi hočemo in zahtevamo, da naš narod povsod na svoji zemlji dobi potrebnih narodnih šol, da si pridobi po-

trebnih naukov za vsakdanje življenje, ker dobro vemo, da prava in plemenita omika probuja in krepi narode. Mi ne zahtevamo „vsakemu enako“, marveč vsakemu svoje, kar potrebuje za življenje.

Sešli smo se danes, da javno in glasno izrazimo tržaškimi Slovincem svoje simpatije, ker tako neustrašeno zahtevajo za slovenske otroke slovenskih šol; da se tudi mi pridružimo onemu protestu, nevolji in ogorčenju, ki so je pred 14 dnevi izrazili na javnem shodu.

V Trstu samem prebiva tisoče Slovencev, ne od večeraj, marveč od pamtiveka; slovenska je zemlja ob tržaškem zalivu. Toda vgnezdil se je ondaj moški naš narodni nasprotnik, ki bi rad udušil vsak pojav slovenskega rodu. In žal, stokrat žal, da naši bratje ob Adriji niti tam ne dobé obrambe in pomoči, kjer bi jo morali dobiti že iz državnih interesov. V Trstu so postale razmere neznosne, gada gojé na svojih prsih. Ali ni čudno in pomenljivo za tržaške razmere, da se italijanski bivši minister, senator Villari vozi po Dalmaciji in Primorju kot nekak potentat ter nadzoruje avstrijske šole? In ta mož sedaj z vidnim ponosom pripoveduje svojim rojakom, kako zori italijanska ljulika na avstrijskih tleh.

Nato govornik našteva prošnje in pritožbe tržaških Slovencev na vse instance, da bi v Trstu dobili vsaj eno slovensko šolo. Prvo prošnjo so vložili l. 1884, torej pred 18 leti, v imenu 1429 slovenskih starišev. Tržaški mestni svet je to prošnjo kratkomalo odklonil. Tržaško namestništvo je dotično pritožbo l. 1887, torej čez dve leti rešilo, češ, da Slovenci v Trstu ne potrebujejo šol, ker jih imajo v okolici. Vprašamo, zakaj pa tržaški magistrat za svoje ljudi v tržaški okolici ustanavlja laške vsporednice, ko imajo ti otroci ravno tako daleč v mesto, kakor slovenski iz mesta v okolico? L. 1887 je šla pritožba na naučno ministerstvo, ki pa je pritožbo odbilo. — Ravno tako je odbilo pritožbo tudi upravno sodišče.

L. 1892 so tržaški Slovenci zopet iznova pričeli prositi. Dve leti je zopet tržaški magistrat zadrževal rešitev in konečno odgovoril, da v Trstu ne dovoli slovenske šole. Novo pritožbo je naučno ministerstvo l. 1895 tako rešilo, da se

treba pri ustanavljanju novih ljudskih šol ozirati tudi na dejanske potrebe. Te potrebe pa so že davno dokazane. L. 1897 je zopet odgovoril tržaški magistrat, da se hoče z vso silo upirati slovenski šoli in varovati „italijanski značaj mesta“. Te razmere so hujše, nego v Prusiji.

Dne 7. junija 1899 so se trž. Slovenci že tretjič pritožili na naučno ministerstvo. Tri leta je to razmišljalo, kaj naj odgovori. Prepričano je gotovo, da je prošnja tržaških Slovencev opravičena in utemeljena, toda ne motimo se, ako trdimo, da so bili merodajni politični nagibi, ko je ministerstvo te dni zopet odbilo pritožbo za slovenske šole v Trstu. Večernja „Edinost“ namreč objavlja odločbo naučnega ministerstva z dne 29. avgusta t. l., ki pravi, da se ustanovitev šole ne sme naložiti proti volji onega, ki je dolžan šolo vzdrževati, in to je tržaško mesto. Tako torej, ljubljanski občini so brzojavno naročili, da mora ustanoviti nemško mestno šolo; občino Brody so zaukazali, da mora za tamnišnje žide ustanoviti nemško šolo! Ali smo Slovenci res le hlapci in državljani druge vrste.

Toda ne udajmo se! Vseh zavednih Slovencev je sveta dolžnost, posebno pa slovenskih državnih poslancev, da kot eden mož nastopijo za svoje zatirane brate v Trstu in vseh obmejnih pokrajinah. Čujte, kaj nam danes iz Trsta brzojavijo slovenski očetje:

„Nedolžna kri slovenskih tržaških otrok Vam kliče: Bratje, pomagajte nam!“

In mi jim iz srca odgovorimo: Z Vami v boj za pravico, z Vami zmagamo ali pademo! Ne udamo se ne! Predlagam torej naslednjo resolucijo:

„V „Katoliškem domu“ v Ljubljani dne 28. septembra 1902 zbrani slovenski katoliški delavci iskreno pozdravljajo zatirane svoje brate tržaške, ki neustrašeno ob jbalu Jadranskega morja branijo svoje narodne pravice proti nasilstvu oholih in mogočnih nasprotnikov, ter se navdušeno pridružujejo javnemu protestu, ki so ga izražali na ljudskem shodu „Edinosti“ dne 14. septembra t. l. zahtevajoč za slovenske otroke slovenske ljudske šole v tržaškem mestu, ter jim kličejo: Živelj, vrli junaki, v boju za dom in očetnjava!

dirali skozi steklo ter obsipali z zlatim sojem razkuštrano glavico in obličje dečkovo, na katerem ni bilo kapljice krvi. Ta solčni soj je bil kakor steza, po kateri bi mala duša dečkova odšla. Sreča, da je vendar ob smrti odšla po široki solčni stezi, ko je za življenja stopala vedno po trnjevem potu. Shujšane prsi dečkove so še nalahno dihale, a obličje dečkovo kakor da je čulo glasove iz vasi, ki so prihajali na odprto okno. Bilo je zvečer, in mladenec, vračajoče se s senošetij, so pele: „Oj, na zelenem, zelenem travniku!“ a od potoka je prihajalo sviranje glasbenih instrumentov. Janko je zadnjič prisluškoval, kako selo svira... Na steni nad njim pa so visele njegove gosli s strunami iz žime.

Obličje dečkovo, ki je že umiralo, se naglo razjasni, in raz bledih ustov priplava šepet:

„Mamica? ...“

„Kaj je sinek?“ se odzove mati, katero so dušile solze.

„Mamica! Bogek mi bode dal v nebesih prave gosli, kaj ne da?“

LISTEK.

Janko glasbenik.

Poljski spisal H. Siemkiewicz, poslovenil J. I. Cvetko.

Žabe so v trenutku silno zakvakale v vrtnem ribniku, kakor da so se ustrašile, ter so zopet obmolknile. Med tem se je Janko tiho ter oprezno prikradel — ali hipoma ga je spreletel strah. Sredi torice se mu je zdelo kakor da je doma, bilo mu je kakor divji zverini v goščavi, a sedaj mu je bilo kakor divji zverini v pasti. Kretal se je hitro, dihal naglo in močno, a obkrožala ga je nema tema. V hipu zasije jače luna ter obsvetli še enkrat notranjost sobe ter Janka, ki čepeč na vseh štirih obrača glavo kvišku. Svetloba potemni, mesec zastrne oblaki in ničesar več se ni videlo niti slišalo.

Kmalu potem pa prodre iz neme teme tihi in prestrašeni glas, kakor da se je nekdo doteknil neoprezno strun — in naglo...

Neki surov, zaspan glas prodirajoč iz kota sobe vpraša srdito:

Janko pritaji sapo, toda surovi glas vpraša znova:

„Kdo je tu?“

Žveplenka zaprasne po zidu, v sobi nastane svetlo, a potem. — Oh! Bože! Čule so se kletve, udarci, plač dečkov, prošnje! O! za Boga! lajanje psa, letanje svetilk mimo oken, vrišč po celem gradu...

Drugo jutro je stal bedni Janko pred sodbo pred vaškim sodnikom...

Bodo li sodili tatu? ... Vsekakor. Sodnik in odborniki so ga gledali, kako stoji pred njimi plašnih in izbočenih očij, majhen, shajšan, zamorjen, izbit, ne vedoč, kje je, in kaj hočejo od njega. Kako sodijo bednega človeka, kateremu je komaj deset let in ki komaj na nogah stoji? Mar naj ga vržejo v ječo ali kaj? ... Pa z otrokom se mora imeti usmiljenje. Naj ga vzame čuvaj, naj ga pretepe, da ne bode drugič zopet poskusil krasti, in to naj bi bilo vse.

„Da, tako je!“

Poklicali so Stanka, kateri je bil čuvaj:

„Vzemi ga in namaži ga z leskovim

Stanko pokima s svojo glupo, živinsko glavo, vzame Janka kakor mačko pod pazduho in ga odnese v žitnico.

Deček ali ni vedel, za kaj se gre, ali se je tako prestrašil, ni zinil besedice, temveč je gledal kakor ptica. Vé li, kaj se zgodi z njim? Še le ko ga je Stanko v žitnici s pestjo udaril, ga postavil na tla in zamahnil s šibo, tedaj še le je viknil Janko:

„Mamica!“ — In kolikokrat ga je udaril čuvaj s šibo, tolikokrat on:

„Mamica! mamica!“ no vedno tiše in slabeje, dokler ni naposled deček utihnil in nehal kličati „mamica“...

Zaradi nesrečnih goslij!...

„Ej, glupi, hudobni Stanko! kdo neki tolče tako otroka? To je bil vedno komaj otrok majhen ter slaboten in reven in je komaj živel!“

Najde ga mati, pobere dete, ali morala je je nesti domov... Drugi dan Janko ni vstal, a tretji dan proti večeru je mirno umrl na postelji pod deščico s konjsko žimo.

Na črešnji, katera je cvetela poleg hiše,

Najbolje tamburice
izdeluje in razpošilja
Prva sisička
tvornica TAMBURA

J. Stjepušin,

Sisak, Hrvatska.

Odlikovana na pariški svetovni razstavi l. 1896.

Cenike razpošilja na zahtevanje vsakemu brzo in brezplačno.

Anton Fon,

klobučar in gostlničar,

Semeniška ulica št. 6,

ima bogato zalogo raznovrstnih

klobukov

ter toči v svoji krčmi

pristna domača vina

in postreže tudi z jako ukusnimi jedili.

Anton Kuštrin

Gosposki ulici h. št. 25,

(v lastni hiši)

prilagoča častiti duhovščini in slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino jedilnega blaga n. pr. kavo: Santos, Sandomingo, Java, Cejlon, Portorico i. dr. Olje: Lucca, St. Angelo, Korfu istersko in dalmatinsko. Petrolej v zaboji Sladkor razne vrste. Moko št. 0, 1, 2, 3, 4, 5. Več vrst riža. Mljiveče prve in druge vrste, namreč po 1/2 kila in od 1 funta. Testenine iz tvornice Znidaršič & Valenčič v Il. Bistrici. Zveplenke družbe sv. Cirila in Metoda. Moka iz Majdičevga mlina v Kranju in z Jochmann-ovega v Ajdovščini. Vse blago prve vrste.

Po pošti se razpošilja v zabojčkih najmanj po 5 Kg. na vse kraje.

Jakob Miklus,

trgovec z lesom in opeko, zaloga vsakovrstnega trdega in mehkega koroškega in kranjskega lesa ter pohištva, rakev (trug), vinskih posod, stiskalnice za vino in sadje vsake velikosti, kakor tudi kratkočasnih iger slovenskih „Marijanje“ t. j. ličnih in trpežnih miz iz trdega lesu, ki imajo znotraj tro- ali štiridelno kegljišče z vrtenci in kegljavnično blagajno po najnovejši sestavi, za krčmarje, zasebnike itd.

v Pevmi,

za Soškim mostom, p. Gorica, prilagoča p. n. občinstvu svojo bogato zalogo, zagotavlja najhitrejšo postrežbo in jako nizke cene.

Blag. gosp.
Gabrijel Piccoli,
lekar,
dvorni založnik Nj. svet. papeža
v Ljubljani.

Potrjujem sprejem steklenice Vaše tinkture s želodec, katero moram najtopleje vsakomur priporočati, kajti rabim jo že od leta 1878. in zmiraj mi je kot izborno nekuhajoče zdravilo služila pri želodčni in črevesnih boleznih.

Krmin, 13. maja 1897.

Miroslav Leitner
c. kr. davčni blagajnik.

Z uporabo Vaše izborne tinkture za želodec sem rešen skoro dve leti trajajoče želodčne bolezni ter sem popolnoma ozdravel, kar z lahko vestjo potrjujem in to tinkturo za želodec le priporočam vsem, ki trpe na želodčni bolezni.

Strasoldo (Primorsko) 6. marca 1898.

Karol graf Strasoldo.

Se prodaja v lekarnah v Gorici, Tolminu, Trstu, Istri in Dalmaciji po 30 vin. steklenica.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 GORICA Via Giardino 8
priporoča

pristna bela
in črna vina
iz vipavskih,
furlanskih,

briskih, dal-
matinskih in
isterskih vi-
nogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-egrske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi vzorce.

Cene zmerne. Postrežba poštna.

Velika zaloga

gotovih oblek

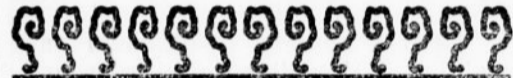
vsake vrste in vsake mere.

!!! Brez konkurence !!!

ANTON KRUSIČ,

trgovec in krojaški mojster

v Gorici, Vrtna ulica št. 26.

Valentincič

okusne kolace za birmance

in razno pekovski mojster

pecivo, ki je vednosveže priporoča

Pekarija se nahaja v GORICI,

v Raštelju hiš. št. 29.

Kot dobrota za vsako družino se izkazuje uporaba =

Kathreiner-Kneippove sladne kave.

Nobena skrbna gospodinja naj se ne pomišlja dalje uvesti to zdravo pijačo.

Najbolj priporočna primes in najboljše nadomestilo za zrnatokavo.

Kathreiner-Kneippova sladna kava se dobiva pristna samo v izvornih zavoječkih zvarstvenoznamko župnik Kneipp in imenom =

Kathreiner.

V mirodilnicah

ANTON MAZZOLI

Gorica,

Gosposka ulica in tekališče G. Verdi se prodaja

vse kemično čiste pridelke za uravnanje vina, kakor tudi kadeča žveplena kislina za čistiti vinsko posodo, namreč: sode, čebre itd. itd.

BRIVNICA

Anton Pucelj

priporoča svojo

brivnico v Gorici

na Travniku, in

brivsko podružnico

v ulici Tre Rè, 16.

Anton J. Vogrič

v Trstu, ulica Muda št. 2, za magistratom

Naznanja se, da je podpisani prevzel trgovino vseh priprav za cerkvene slavnosti, katera je osnovana že leta 1840 in se nahaja v ulici Muda vecchia št. 2. pod tvrdo gospoda Dragotina pok. Drioli in katera trgovina bode od sedaj naprej nadaljevala pod napisom

„K sv. Antonu Padovanskemu“

(„Al Santo di Padova“)

Podpisani je popoln poznavalec te stroke, osobito kar je modernih zahtev tudi v pripravah za cerkvene slovesnosti, vsem ga podpomaga praksa izvršena v dolgotrajnim naukovanju, zato se upa obvestiti cenjene naročnike, da jim popolnoma ustreže in v tej nadi se priporoča najtopleje veleč. duhovenstvu, upravništvom katoliških cerkv, samostanov in zavodov, da bi ga podpirali in se njegospomnili v vsakaterih potrebah

Podpisani popolnoma na novo preuredi svojo prodajalnico in jo hoče oskrbeti raznovrstnim blagom da bo popolnoma odgovarjala vsem zahtevam, a vse po najnižjih cenah da se ni bati konkurence. Oznanja, da bodo cerkve, samostani in zavodi imeli posebno zboljšanja v cenah in dobrem blagu.

Opominjam častite odjemnike, da je prodajalnica ob nedeljah iz praznikih zaprta, ker tudi Bog zapoveda, da se imajo praznovati nedelje in zapovedani prazniki.

Gotov sem podpore, ker se oslanjam na veliko mojo izkušnjo in zagotavljam najtočnejšo postrežbo, poštenost in natanjnost v izvrševanju katere sibi naročbe ali manjšega obsega.

V zalogi imam tudi čisto čebelne voščene sveče, kakor tudi mešane sveče, I. II. in III. vrste.

Na zahtevo se pošlje cenik in razkaznik.

Anton J. Vogrič.

Največja trgovina krojnega blaga

„Krojaška zadruga“

Gorica, Gosposka ulica št. 7

Priporoča se v to stroko spadajoče kakovosti blaga za bližajočo se letno dobo, kakor: volne, perkal, satin, batist, zephir svile, svile za prati, Voille de Lanie, Tennis, Oksford, pique luknjasti. Možka sukna po vsaki ceni v veliki izbiri. Nadalje ima bogato zalogo preprog, pregrinjal, zaves, blaga za mobilje, platna, Chiffona, ruskega platna, Kneippovega platna, hlačevine, volnenih odelj, koftrov, srajc, bombaževin, žepnih rut itd.

Gospode opozarja na izborna perilo, katero se razprodaja 15% pod ceno, dokler je še zaloge.

Pod perilo spada sledeče: bele srajce z barvanimi oprsniki, ovrtniki, zapestnice, nogavice, srajce za hribolazce itd.

Vse po najnižjih in stalnih cenah!

Na željo se razpošiljajo uzorci poštnine prosti.